ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — №ԽՆ 2,214 — Ե. ՀԱԼԻՍ, 1903 ԴԵԿՏ. 26 — 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1904 — 19 ՇԵՎՎԱԼ, 1321 — 26 ՓԵՏՐՈՒՆԻ ԼՎ[illegible] — ՈՒՐԲԱԹ

Բիւզանդիոն

ՀԱՑԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՑ

ՕԶԳԱՍԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ ՓԼՋԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddési, №s 23-25
CONSTANTINOPLE

پوزانتیون
ارمنجه یومی وسیاسی غزته، صاحب وسرمحرری
پوزانت کچیان
مطبعه‌سی بابعالی جاده‌سنده ۲۳-۲۵ نومرو
اداره‌خانه‌سی

ՀԱՅ. ԵԿԵՂԵՑԻ

ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՌՈՒՍԻԱ

ԳՐԱԽՕՍԱՑ ՊԱՏՇԱՕՆԱԳԻՐԸ

Տեղիւն մը կ'հաղորդեն սանուցիչերէն բնաչէր այն նոր կանոնագրութիւնն որուն հաստատութիւնը 1903 Մայիսի Օրէնքը, որմէ ետքը պատշաճութիւն տրամ հաղորդել հայ. եկեղեցւոյ դէպքերը, կը հրատարակէ.

Որվեցերորդ Մայիսի Օրէնքն արդէն հրատարակեցինք, Յունիսի այս կանոնագիրն ալ կ'հրատարակենք հայ. եկեղեցւոյ հետ առնչութիւն ունեցող գործոց համար։

Սոյն կանոնագրութիւնը, որ 30 Յունիսի 1903 թ.

Ներքին Գործերու Մինիստր
Ստասս—Սկրուտար (տպագրեցաւ)
ՊԱՐՈՆ

ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Հայ—Լուսաւորչական Եկեղեցւոյ կալուածներու եւ գրամագլուխներու պատշաճ Մինիստրութեան մէջ պահպանելիք կարգերու մասին.

1. Տեղական իշխանութիւնք Հայ—Լուսաւորչական եկեղեցւոյ այն կալուածներուն մասին որոնք, Մինիստրութեան կարտիսի (մանսախատ) 1903 թուի յունիսի 12ին հարթագրուած հաստատուած որոշման հիման վրայ, եղած են հոգեւոր տնօրէնութեանց հսկողութեան, յանձնուած են՝ երբոտ ան Թուաստանի սահմաններուն մէջ ներքին գործերի Մինիստրութենէն երկրագործութեան եւ Պետական կալուածներու Մինիստրութեանը չեն իջեցուած այդ կալուածներուն տուիչ, նահանգապետներուն եւ Քաղաքագլուխներուն, իսկ Կովկասեան երկրի սահմաններուն գտնուող թեմերու՝ Կառավարչապետի Վարչութիւնէն—Երկրագործութեան եւ Պետական կալուածներու Մինիստրութեան լիազօրին Կովկասում եւ տեղական նահանգապետներուն եւ չէջանների հրամանատարներուն։ Երկրագործութեան եւ Պետական կալուածների Մինիստրութիւնը եւ այդ Մինիստրութեան լիազօրը Կովկասում յանձնում են իրանց առաջ տեղեկութիւնները իրանց ստորադրեալ Նահանգական Վարչութիւններին։

(2) Ծիշտ տեղեկութիւնները, ցուցակների ձեւով, քաղուած էվ միացեալ Սինոդի վերջին հաշիւներից, առանձին պէս նահանգապետները Պետական կալուածների կառավարիչների հետ համաձայնութիւն կայացնելուց յետոյ, միասնական կարգագրութիւն են անում՝ ուղարկելու իրանց ստորադրեալ վաստակի պաշտօնատար անձանց միասեռ ընդունելու հայ—լուսաւորչական հոգեւոր հաստատութիւնների տեսչութիւնից եկեղեցական կալուածները և գրամագլուխները, տալով վերոյիշեալ անձանց պատշաճաւոր ցուցմունքներ, պաշտօնական առաջնորդութիւն և ընդունելութեան արձանագրութիւնների և ցուցակների նմուշներ։

(3) Իւրաքանչիւր քաղաքում և գաւառում անշարժ կալուածների և գրամագլուխների ընդունելութիւնը սկսւում է առաւելապէս այն գոյքերից, որոնք աչքի են ընկնում իրանց մեծութեամբ։

(4) Մասնացոյց սրած պաշտօնեաները, տեղը գալուն պէս, հրապարակ են իրանց յանձնարարած գործին ամենակարեւոր ներկայացուցչին, տեղական հայ—լուսաւորչական գործակալին, եթէ այսպիսին կայ, նոյնպէս և այն հոգեւոր անձին կամ այն հոգեւոր հաստատութեան ներկայացուցչին, որի տեսչութեան տակ գտնուող գոյքերին, պարտագիրներին և գրամագլուխներին։

Ծ-նդ—Նիկ.— Հայ—լուսաւորչական վանքերի մեծամասնութեան մէջ կրօնական միաբանութիւնների բացակայութեան և օրէնքով սահմանուած (Օսար. Դատաստ. Հոգ. գործ. կանոնագ. 1335 յօդ.) վանքական վարչութիւնների բացակայութեան պատճառով հարկաւոր է որ, ներկայ պայմաններում, կալուածներ ընդունելու տեղը գնալուց առաջ, պահանջել վերև ցոյց տուած կարգով տեղական թեմական կոնսիստորիաներից, որոնց մէջ կենդրոնացած են օրէնքով բոլոր տեղեկութիւնները, որ նրանք ներկայացնեն գոկումենտներ և ցուցակներ։

(6) Ծիշտ ցուցակները և գոկումենտները առուելուց յետոյ, լիազօրները սկսում են ընդունել նոյն իսկ գոյքը, որի ժամանակ աչքի առաջ է առնւում՝

(Ա) Քաղաքային անները, խանութները, քարվանսարաները, չրազացները, գինու մառանները և այլ անտեսական չինուածքները, բացի բնակութեան համար որոշուած չինուածքները և բնակարանները, նոյնպէս և անտեսութեան պահեստները և չինութիւնները, որոնք թողնում են հոգեւորականութեան տրամադրութեան տակ, նրա կարիքների համար ընդունելում են նրանց պատկանող ամբողջ ինվէնտարով և նրանց տակ գտնուղ գոյնով։

(Բ) Պատրիարքը—կաթողիկոսն և վիճակաւոր առաջնորդների ամարայն բնակարանները, ուր որ դրանք չնուց գոյութիւն ունին, նրանց մօտ գտնւող այգիներով, բանջարանոցներով և ծառաստաններով թողնւում են յիշեալ հոգեւոր անձանց իրաւանց տակ։

(Գ) Հողային կալուածներում թէ՛ վարելահողերում և թէ անտառներում կալուածքի հետ միասին առնւում են արտադրութեան բոլոր գործիքները, սակայն նաեւ և ուրիշ անտեսական առհասն պահեստները թողնւում են այն անձերին և հաստատութիւններին, որոց իրաւասութիւնից հանւում են կալուածները։

(Դ) Եթէ հողային կալուածները, որոնք պատկանում են եկեղեցուն կամ հոգեւոր հաստատութեանը, աւելի են օրէնքով 3 դեսեատինից անդան չափով և բաժանելուց յետոյ չեն կարող առանձին անտեսական մասնիթին կազմել, այդ դէպքում այդ աւելորդները, մինչև նոր սեռորէնութիւնը, չեն վերցնւում և այս մասին պէտք է յիշատակել արձանագրութեան մէջ, և բացի դրանից՝ քաղաքներում քաղաքային հասարակական վարչութեան ներկայացուցչին, իսկ գիւղերում—երկուսից ոչ պակաս կողմնակի բարեխիղճ անձանց տեղական բնակիչներից և գիւղական տանուտէրից։ Եկեղեցական կալուածների ընդունելութեան ժամանակ պէտք է գանուի երէցփոխը կամ սաղմոսասան, որի անմիջական վարչութեան տակ է գանըվում եկեղեցական ամբողջ գոյքը։ (Օսր. 1335 Օսար Դատաստանի հոգեւոր գործերի կանոնագրութեան հրատ. 1896 թ.)։

(Ե) Սկսելով աչքի անցնել ընդունելութեան կալուածները, այդ բանի համար լիազօրութիւն ունեցող անձինք նախ և առաջ պահանջում են որ երէցփոխը, վանահայրը կամ հոգեւոր հաստատութեան իշխանաւոր անձը ներկայացնէ իրանց ամբողջ եկեղեցական կամ վանքական, նոյնպէս և սեմինարիական և այլ գոյքերի ինվէնտարային ցուցակը, և օտար գատնուելիութիւնների հոգեւոր գործերի կանոնագրութեան 1336 յօդուածով սահմանուած ժապաւինեալ մատեանները, նոյնպէս և յատակագծերը, կենտրականները (պայմանագիրները) սեփականութեան իսկական փաստաթղթերը, պարտագիրները, պահեստի անգորրագրերը, իրանց գրամագլուխների կամ ինայատկան գանձարանի գրքոյկները, նոյնպէս և ուրիշ ակտեր, որոնք վերաբերում են եկեղեցու տնտեսութեան տակ գտնուող գոյքերին, պարտագիրներին և գրամագլուխներին։

Ծ-նդ—Նիկ.— Հայ—լուսաւորչական վանքերի մեծամասնութեան մէջ կրօնական միաբանութիւնների բացակայութեան և օրէնքով սահմանուած (Օսար. Դատաստ. Հոգ. գործ. կանոնագ. 1335 յօդ.) վանքական վարչութիւնների բացակայութեան պատճառով հարկաւոր է որ, ներկայ պայմաններում, կալուածներ ընդունելու տեղը գնալուց առաջ, պահանջել վերև ցոյց տուած կարգով տեղական թեմական կոնսիստորիաներից, որոնց մէջ կենդրոնացած են օրէնքով բոլոր տեղեկութիւնները, որ նրանք ներկայացնեն գոկումենտներ և ցուցակներ։

(6) Ծիշտ ցուցակները և գոկումենտները ստանալուց յետոյ, լիազօրները սկսում են ընդունել նոյն իսկ գոյքը, որի ժամանակ աչքի առաջ է առնւում՝

(Ա) Քաղաքային անները, խանութները, քարվանսարաները, չրազացները, գինու մառանները և այլ անտեսական չինուածքները, բացի բնակութեան համար որոշուած չինուածքները և բնակարանները, նոյնպէս և անտեսութեան պահեստները և չինութիւնները, որոնք թողնում են հոգեւորականութեան տրամադրութեան տակ, նրա կարիքների համար ընդունելում են նրանց պատկանող ամբողջ ինվէնտարով և նրանց տակ գտնուղ գոյնով։

(Բ) Պատրիարքը—կաթողիկոսն և վիճակաւոր առաջնորդների ամարայն բնակարանները, ուր որ դրանք չնուց գոյութիւն ունին, նրանց մօտ գտնւող այգիներով, բանջարանոցներով և ծառաստաններով թողնւում են յիշեալ հոգեւոր անձանց իրաւանց տակ։

(Գ) Հողային կալուածներում թէ՛ վարելահողերում և թէ անտառներում կալուածքի հետ միասին առնւում են արտադրութեան բոլոր գործիքները, սակայն նաեւ և ուրիշ անտեսական առհասն պահեստները թողնւում են այն անձերին և հաստատութիւններին, որոց իրաւասութիւնից հանւում են կալուածները։

(Դ) Եթէ հողային կալուածները, որոնք պատկանում են եկեղեցուն կամ հոգեւոր հաստատութեանը, աւելի են օրէնքով 3 դեսեատինից անդան չափով և բաժանելուց յետոյ չեն կարող առանձին անտեսական մասնիթին կազմել, այդ դէպքում այդ աւելորդները, մինչև նոր սեռորէնութիւնը, չեն վերցնւում և այս մասին պէտք է յիշատակել արձանագրութեան մէջ, և

(ե) Դրամագլուխներից պէտք է ընդունուին բոլոր տոկոսաբեր թղթերը, անշարժ կայքերի գրաւադիրները և պարտաթղթերը, իսկ եկեղեցական առձեռն դրամից բոլոր կլոր հարիւրեակները, բացի հազար րուբլիներից։ Աւելորդը թողնւում է եկեղեցական ընթացքի ծախքերի համար, որի մասին պէտք է յիշատակել ընդունելութեան արձանագրութեան մէջ։

(7) եկեղեցիներից և հոգեւոր հաստատութիւններից ընդունելու գոյքերը մանրամասնիթեան կերպով նայելուց յետոյ տեղն ու տեղը, լիազօրները կազմում են նրանց առած օրինակով և ընդունելութեան և նայելուն մանակցող անձերի ստորագրութեամբ, մանրամասն արձանագրութեան երկու օրինակ գոյքերի ընդունելութեան մասին, մէկը յանձնելով յիշեալ անչարժ կալուածների իրանց պատասխանատուին հետ միասին պետական կալուածների վարչութեան տեղական կառավարութեան, ներկայացնելով միեւնոյն ժամանակ իրօք ընդունուած գոյքերի ցուցակագրութիւնները՝ ներքին գործերի և հոգեւոր գործոց Մինիստրութեան տեսչութեան, այդ ծախքերը կատարվում են այդ դրամագլուխների հաշուին։

Պ.Ե.Ա.Ե.

(Մ. ՊԸ Բ.Ե.Վ.)

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ Ի ԲԱՐԻԶ

ԲԱՐԻԶ, Դեկտ. 29.

Թրանսայիներուն Moutarde après dîner առածն ամբողջապէս կ'յարմարի Բարիզի Հայ համայնքին դէպ ի Մայր Աթոռոյ հոգեւոր խնդիրն բռնած ընթացքին։ Բարիզի Հայերն առաջինը պէտք էր ըլլային արտասահմանի, ժամանակին իրենց ձայնը հասցնելու համար ազգային հակառակ հոգեւոր հովիւ Սրբ. Տէր Վռամշապուհ քհնյ. Ինչպէսեան անդադար, անդադար չանից յաջողեցան եղած խնդրարկուներուն, և խնդրագիրը այն օրը քսամսնոց յանձնուեցաւ, որ առեն Բէյօղլուին Բարիզ կ'ընէր այն ազեալի գումը թէ Զաքը Մայր Աթոռոյ հրամայական դործոց մէջ վերադասութիւն մտնելէ չէ համած։

Բարիզի Հայ համայնքին ազդեցութիւնը որ կարգալու և ստորագրելու պատիւն ունեցայ, քերականական սխալներ կ'պարունակէր գէթ քահանաներ։

Ասիկա ամէն էր Բարիզի Հայ համայնքին համար։ Ո՛ր գործին մէջ կու սակցութիւն չէ մտած որ այս գործին մէջ ալ չմտնէր և իր գէթ ալ դերը չկատարէր։

Ծանելով կ'ըսենք թէ Բարիզի Հայ հարուստներէն ոմանք չեն ստորագրած ազերագիրը, և ձեռքերնուն եկածին չափ ալ աչխատած են, Առաջնորդ Սրբազանին, Տէր Հօր և այլ փափաքողներու թափած ջանքին ի դերև հանելու, և զանոնք անգործութեան դատապարտելու։ Առանձ մէկն է Պ. Ա. Մարկոսեան։ Այս հարուստը, բարին կատարել խնամով bonhomme մ'է, ասոր անոր ձեռքը խառնելէ կ'ըլլայ ամէն գործի մէջ և ամենևին կարծիք ըսած գանը չունի։ Իրեն համար աչխատող ուսանողն և գործատուն այն է՝ որ կայսեր է և հուժկու, և ասոնց օգնութեան կ'հանի երէկ նոյն իսկ կարողութիւնին տերը ըլլայ և արժանի իսկ չըլլան, իսկ անդին գիշեր ցերեկ իրենց ուսումնարով պարապող և պատուաբեր ֆեֆելոմ ուանտողներուն, որոնց մէկ դրամ չտալէ զատ հազիւ կ'դիմանան բարեւ մը տալ։

ՈՒՆՑԻՈՑ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ ԴՊՐՈՑԸ

Ամոր համար այս մարդուն անունը առնելը միայն, որովհետև ան մէկին է այն երեք անձերէն՝ որք Վան պէշ Յակոբեան փաչայի, աղքատաց ի նպաստ առած 90 հազար ֆրանքը (այսօր 100 հազար ֆր.) մասնակարգելու պատճառն ունին. փոխանակ ըսել թէ այդ երեք անձից մեռցաւ երկուքն են Տիարք Իսկիւսեաէր և ե. Թնկեան (հովմէական Հայեր)։

Մինդեռ մեր Օգոստափառ Վեհապետը, ինչպես իր բոլոր դպատաց, նոյնպէս և մեր ազգասէր նկատմամբ անհուն գթասիրութիւն ցոյց տուած է, և ամբողջ հանգիսքին սիրտը երանագեղութեամբ լեցուցած և օրհնութեանց պատճառ եղած է, ապին, այս երեք հարուստները, այդ գումարին սակաւն անգամ (3000 ֆր. տարեկան) չեն ուզեր զրկել կարօտ տղայոց դաստիարակական գործին ի նպաստ։ Այս պարոնները փոխանակ վերցնելու 100 հազար ֆրն տոկոսն վճարելու, իրենց վարձած ծովային ամարանոցներուն մէջ, Նամուսիայի գլխովը պլիգիջ կ'ուտէին։

Աւելորդ է ըսել թէ այդ գումարը, որ արժէքիներու վերածուած և Թնկեան եղբարց անուան գրամատուն մը գրուած է, պիտի երթայ այն գրամներուն մօտ որոց նմանները անպակաս են մեր հարուստներէն մէկ քանիին քով։ օրինակ Բազարճի Մանուկի, Բերայի հրիդեղոց Ծամնաժոդովի են։ Գումարները։ Այժմ որ Զէյթունի մէջ արուեստանոց մը բացուած է, ապագան կարելի չէ որ Ազգ. Պատրիարքարանը նկատողութեան առնելով խնդրոյն կարևորութիւնը, միշտամէ գործնի, և գթասիրտներ ու ծախքերը կատարվում են այդ դրամագլուխների հաշուին։

Պ.Ե.Ա.Ե.

(Մ. ՊԸ Բ.Ե.Վ.)

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ Ի ԲԱՐԻԶ

ԲԱՐԻԶ, Դեկտ. 29.

Թրանսայիներուն Moutarde après dîner առածն ամբողջապէս կ'յարմարի Բարիզի Հայ համայնքին դէպ ի Մայր Աթոռոյ հոգեւոր խնդիրն բռնած ընթացքին։ Բարիզի Հայերն առաջինը պէտք էր ըլլային արտասահմանի, ժամանակին իրենց ձայնը հասցնելու համար ազգային հակառակ հոգեւոր հովիւ Սրբ. Տէր Վռամշապուհ քհնյ. Ինչպէսեան անդադար, անդադար չանից յաջողեցան եղած խնդրարկուներուն, և խնդրագիրը այն օրը քսամսնոց յանձնուեցաւ, որ առեն Բէյօղլուին Բարիզ կ'ընէր այն ազեալի գումը թէ Զաքը Մայր Աթոռոյ հրամայական դործոց մէջ վերադասութիւն մտնելէ չէ համած։

Բարիզի Հայ համայնքին ազդեցութիւնը որ կարգալու և ստորագրելու պատիւն ունեցայ, քերականական սխալներ կ'պարունակէր գէթ քահանաներ։

Ասիկա ամէն էր Բարիզի Հայ համայնքին համար։ Ո՛ր գործին մէջ կու սակցութիւն չէ մտած որ այս գործին մէջ ալ չմտնէր և իր գէթ ալ դերը չկատարէր։

Ծանելով կ'ըսենք թէ Բարիզի Հայ հարուստներէն ոմանք չեն ստորագրած ազերագիրը, և ձեռքերնուն եկածին չափ ալ աչխատած են, Առաջնորդ Սրբազանին, Տէր Հօր և այլ փափաքողներու թափած ջանքին ի դերև հանելու, և զանոնք անգործութեան դատապարտելու։ Առանձ մէկն է Պ. Ա. Մարկոսեան։ Այս հարուստը, բարին կատարել խնամով bonhomme մ'է, ասոր անոր ձեռքը խառնելէ կ'ըլլայ ամէն գործի մէջ և ամենևին կարծիք ըսած գանը չունի։ Իրեն համար աչխատող ուսանողն և գործատուն այն է՝ որ կայսեր է և հուժկու, և ասոնց օգնութեան կ'հանի երէկ նոյն իսկ կարողութիւնին տերը ըլլայ և արժանի իսկ չըլլան, իսկ անդին գիշեր ցերեկ իրենց ուսումնարով պարապող և պատուաբեր ֆեֆելոմ ուանտողներուն, որոնց մէկ դրամ չտալէ զատ հազիւ կ'դիմանան բարեւ մը տալ։

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՐԵԼԻ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒՀԻՆ.

Վերջին նամակներս առաւել կամ նուազ զուարթ եղած էին, կ'գրէի քեզ վիճակի մը մէջ որ ինքզինքիս չէի պատկաներ. այս վերջինն երբ կ'գրեմ, կրնամ ըսել թէ անցուցած եմ կեանքիս տագնապին ու վերջին և ամէնէն մեծ կռիւը՝ որուն նմանը հաւատայ թէ չատ քիչերուն կը պատահի։ Ամին մը եղաւ այն օրէն ի վեր ուր վերջին հրաժեշտը տուաւ անիկա ու մեկնեցաւ. ա՛լ չպիտի տեսնեմ զինքը, և եթէ պատահի որ հանդիպիմ, ա՛լ սիրտս բան մը չպիտի ունենայ խօսելիք իրեն, և եթէ գիտնայիր թէ ինչ հոգեկան պայքարներէ և ինչ տագնապներէ կ'անցնի մարդ ուզածին պէս չըլլալու համար, ներողամիտ պիտի ըլլայիր ինծի։ Ես ալ ուզեցի կնոջ մը աչքերուն պէս. մեծ ձգտումէ մը անցած կ'հաւէր անիկա, ու երևոյթին ունէր մէկու մը որ լուսանքներու, յանդիմանութիւններու ատափի մը տակ կ'ընդհատի։ Վախկոտ սարսուռ մ'անցաւ բոլոր էութեանս վրայէն, միամիտ անձնատրութիւն մը, և սոսրքի մը պէս ուզեցի ծերպարկել այդ աղուոր, ուժգոն արձանին ոտքն, ու պոռալ, գոչել երեսին, աղերսել Աստր, և ըսել իրեն թէ կ'սիրեմ, կ'սիրեմ զինքը չափով մը որ սահման չունի։

Ծառայ մը երեկոյան յանկարծ սենեակիս վրայ, իր ծառայութիւնները ընելու ատեն ապագայ անդամին։ Ինծի մէջ սկսած հարցում մ'ընդհատեցաւ իսկոյն. այդ գիշերն ալ չհամարձակեցաւ խոստովանելու իմն սրտին գաղտնիքը, բայց սովորականէն ուրիշ լուռ էր, ու յանցաւորի մը պէս կ'վախնար երեսս նայելու, ամբողջ երեսկայութիւնն ու սիրտը կապուած կ'զգար այդ երրորդին, որուն այսօր չեմ գիտեր թէ պէ՞տք եմ երանասպարս զգալ ինքզինքս, ապասած ըլլալուն համար զիս աչխարհի ամէնէն փափաքելիս, յեղյեղուկ ու անխիղճ մարդուն պատկանած ըլլալու ձգտաբութենէն։

Այսպէս, սիրելի՛ բարեկամուհի, իմ ամէնէն երանգոյն սարիքիս մէջ, անխղճօ ու վիս չդիմացող մարդ մը ունեցայ իմ գէմ՝ որ չարչար խաղաց իմ սրտիս և հոգիիս հետ։ Ջոմ կրնար ըսել թէ անիկա բացարձակ անտարբեր մը եղաւ ինծի համար, գիս ձանձրացած առաջին օրէն. բայց անամանական ու տափուտ սէր մը նախընտրելէ իմիտս այն կոյս ու անմեղ սրտի մը։ Այն կինը, այն տափուտ ու ագահ կինը, իր աչքերուն վառ ու խոստումնալից ակնարկներով բազմազանապէս սէրն ի նուաճ Աստր ծարաւիներով, ինծի ալ ուզած էր ներսն, և այս վերջինը չկրնայ երկու տարի անընդհատ խաղալ աղնիւ հոգիի մը հետ, կարծելով թէ պիտի կրնայ ազատիլ երրորդին հմայքէն։ Այսօր երբ անոր լուսանքներուն, ւնոր կեղծ արդունքներուն չկրցաւ դիմանալ, եկաւ իր վերջին հրաժեշտը տալու ինծի։ Երեկ առիւծ ի վիր պատ էի արդէն զգալ Աստր ձեռքով ազատիլ մը ինծի համար, ես ալ ինծի համար ազատ մը ըլլալու համար, ես ալ ինծի համար ազատ մը ըլլալու համար, ես ալ ինծի համար ազատ մը ըլլալու համար։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ք. ՍԱՐԱՖՅԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ

«Ժողովուրդ»-ի խմբագրությունից ստացանք հետևյալ նամակը.

Խմբագրություն «Ժողովուրդ»-ի

Ձեր թերթի 1913 թ. 25-րդ համարում տպագրված է Ք. Սարաֆյանի հարցազրույցը։ Ես ինքս ներկա չեմ եղել այդ հարցազրույցին, սակայն ինձ հայտնի է, որ Ք. Սարաֆյանը ոչ մի հարց չի տվել Ռուսաստանի հայ գործիչների մասին։ Ուստի ես չեմ կարող հասկանալ, թե ինչպես կարելի է Ք. Սարաֆյանի անունից հրատարակել այնպիսի կարծիքներ, որոնք նրան չեն պատկանում։

Ես ինքս ևս հարցազրույց չեմ տվել Ձեր թերթի թղթակցին։

Ստորագրություն՝ Ա. ՍԱՐԱՖՅԱՆ

***

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԶԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՂ ՄԵԾԱՐԺԵՔ ԳՐՔԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԶԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՂ ՄԵԾԱՐԺԵՔ ԳՐՔԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ Ա. ՏԵՐ-ՄԿՐՏՉԵԱՆԻ ԵՒ Ա. ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ Ա. ՏԵՐ-ՄԿՐՏՉԵԱՆԻ ԵՒ Ա. ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԶԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՂ ՄԵԾԱՐԺԵՔ ԳՐՔԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԶԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՂ ՄԵԾԱՐԺԵՔ ԳՐՔԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ Ա. ՏԵՐ-ՄԿՐՏՉԵԱՆԻ ԵՒ Ա. ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՇԱԿ Բ. ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀՆԱԳՈՅՆԵՐԸ

Ա. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԱՅԻՆ ՀՆԱԳՈՅՆԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ա. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԱՅԻՆ ՀՆԱԳՈՅՆԵՐԸ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ